

KİTAP TANITIMI / BOOK REVIEW

“Abdullah Saeed, *The Qur’an: An Introduction*, Oxon (UK) and New York: Routledge, 2008, 268 sayfa.”

Ayşe UZUN
Araştırma Görevlisi, YBÜ, İslami İlimler Fakültesi
uznays@gmail.com

Kur’an hakkında tanıtıcı mahiyette yazılan eserlerin bir kısmının başlığının “Qur’an / Kur’an” ve “introduction / giriş / medhal” kelimelerinden mürekkep olması dikkat çekicidir.¹ Daha ziyade 1950 sonrasında sıklıkla karşılaşılan *Kur’an’a Giriş* tarzı eserlerin büyük bir kısmının muhatap kitlesi olarak Batılı okurları hedef aldığını ve dil olarak İngilizce ile yazıldığını görmekteyiz. Abdullah Said’in eserini bu kategoride görmek mümkündür. Yazar halen Melbourne Üniversitesi Asya Enstitüsü bünyesinde çalışmalarına devam etmektedir. Said’in ilgi alanının genişliği; metin ve bağlam uyumu, Kur’an hermenötüğü, İslam, insan hakları, Avusturya’da Müslüman topluluklar ve İslami finansın prensipleri gibi konularda yazdıklarından hareketle kolaylıkla tespit edilebilir.

Abdullah Said’in *The Qur’an: An Introduction* adlı kitabı, bir giriş ve on iki bölümden oluşmaktadır. Bölüm sonlarında konu özetlerinin,

¹ Birkaç eser ismi şöyledir:

1. *Introduction to the Quran*, Richard Bell, 1953.
2. *The Koran very short introduction*, Michale Cook.
3. *Medhal ilel Kur’ani’l-Kerim*, Muhammed Âbid el-Câbiri.
4. *Kur’an’a Giriş*, Mehmet Paçacı.
5. *Kurana Giriş*, Abdullah Draz.
6. *Kurana Giriş*, İhsan Eliaçık.
7. *The Quran A short introduction*, Farid Esack.
8. *The Qur’an - An Introduction*, M. Abu-Hamdiyyah.
9. *The Qur’an: An Introduction*, Anna M. Gade.
10. *Introduction to the Quran*, Arthur Wormhoudt.
11. *Islam & Qur’an: An Introduction*, Murad Hofmann.
12. *An Introduction to the Qur’an: A Simple to Guide to Reading, Reciting and Understanding Allah’s Book*, Ali Muhammad Tawfeeq An-Nahaas, Ataa’ bin Khaleel Abu Rishta, Ian Nisbet.
13. *Introduction To The Holy Qur’an*, Abdur Rahman I. Doi.
14. *Introducing the Qur’an: For Today’s Reader*, John Kaltner.
15. *Introduction au Coran*, Regis Blachere Paris 1947.
16. “*The Qur’an: A Short Introduction*” Andreas Christmann, *Journal of Semitic Studies*, Autumn 2004, Vol. 49 Issue 2, p. 382-385.
17. *Introduction a la lecture du Coran*, Mourad Faher, Paris 1998.

ek okuma listesinin ve Arapça terimlerin açıklandığı bir sözlüğün bulunması ders kitabına yakın bir formatta hazırlandığını göstermektedir. Kitabın hedef kitlesi ise İslam ve Kur'an hakkında bilgilenmek isteyen Müslüman yahut gayri müslim öğrencilerdir. Mümkün merteye akademik jargondan uzak kalmaya çalışarak okur kadrosunu geniş tutmak istemiştir. Eserde sayfa dağılımı açısından da dengeli bir oranlama mevcuttur. Ayet meallerini M. Abdulhalim'in mealinden alıntılanmıştır. Onun hedefi Kur'an'ı bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutup geniş bir perspektiften Kur'an'ın tarihteki konumunu ve bugün Müslümanların hayatındaki yerini ortaya koymaktır. Said itiraf sadedinde bu eserin daha önceki yayınlarına aşına olan okur kitlesi için tanıdık geleceğini söyleyerek diğer kitaplarından yararlandığını ima ediyor.

On iki bölümden oluşan eserde sistemli bir bütünlük bulunmaktadır. Kur'an'ın nüzul vasatı, vahiy ve Kur'an ilişkisinden başlayarak metin haline geliş sürecinin ele alındığı ilk üç bölümde yazar, Kur'an tarihini, batılı araştırmacıların birikimlerinden de yararlanarak ele almıştır. Bu nedenle klasik Kur'an tarihi, Tefsir tarihi ve usulü kitaplarından ayrılmaktadır. Güncel tartışmaları özellikle batı cenahında Kur'an'ın derlenmesi, kitap haline geliş konusundaki görüşleri kitaba taşıyarak kendi çalıp kendi oynamaktan menkul atmosferi izale edici bir tavır takınmıştır. Batılı araştırmacıların Kur'an'ın otantikliği konusunda serdettiği görüşleri, nesnel bir biçimde sunmaktadır.

Batılı araştırmacıların Kur'an tarihi konusunda Müslüman bakış açısına getirdiği eleştirileri değerlendirirken, yazılanların ekseriyetle Richard Bell'in fikirlerinden ilham alınarak oluşturulduğunu belirtmektedir. Mesela Watt, Bell'in fikirlerini detaylandırarak ele almıştır. Bell Kur'an'ın tedvinin zamanı konusunda dile getirilen görüşleri şüpheyile karşılamaktadır. İslami literatürde tedvin hakkında çelişik görüşlerin bulunduğu söyler ve tedvinin gerekçesi olarak zikredilen, birçok Kur'an hafızı sahabinin şehit edilmesini yeterli ve makul bir sebep olarak görmez. Ona göre Ebu Bekir zamanında yapılan derlemeler muhtemelen yetersiz ve az bir kısımdır. Said, Kur'an derlenmesine ilişkin görüşlerin 2. asırda uydurulduğunu düşünen ve pek çok araştırmacıyı etkileyen Wansbrough'un tezini irdeler. Kur'an'ın ilahi kökenini hiçe sayan ve ona insan üretimi muamelesi yapan Wansbrough'un, Yahudi ve Hıristiyan kutsal kitap geleneğinde olduğu gibi Kur'an'ı edebi bir eser seviyesine indirgediğini söyler. Zaten Wansbrough İslam'ın ve Kur'an'ın, Yahudi ve Hıristiyanların gerilimli dönemlerinde Arap kabilelerinin bu geleneklerin metinlerini alıp kendi kültürlerine uyarlamasıyla ortaya çıktığını düşünmektedir. Said onu eleştirirken görüşlerini temellendirebileceği bir dayanağın yoksunluğundan dem vurmaktadır. Wansbrough'un görüşlerini revizyonistlerden Cook ve Crone'ın etkilediğini ileri süren Said, bu şahısların fikirlerinin de izini sürmektedir.

Öne sürülen bu savlara karşı reddiye kabilinden İslam dünyasından Muhammed Azami'nin kitabını göstermektedir. Azami hadis

sahasının verilerini kullanarak Kur'an'ın otantikliğini belgelemektedir. Amerikalı araştırmacı Estelle Whelan, Wansbrough'u Kur'an'ın kitap haline getirilmesi sürecini, Yahudi kutsal kitabının geçirdiği aşamaya benzetmesinden dolayı tenkit etmektedir. Whelan peygamberin vefatından yarım yüzyıl sonraya ait olan ve Kudüs'te bir kayada bulunan Kur'an elyazmalarını delil olarak göstermektedir. Bu yazmalar Osman mushafıyla karşılaştırıldığında iki ayetin birleştirilmesi gibi ufak değişiklikler müstesna bir fark görülmemektedir.

Kur'an'ın anlaşılmasını ele aldığı birinci bölümde, Said, öncelikle onun nazil olduğu sosyo-tarihsel bağlamı anlamadan anlamının zor olacağına değinir. Daha sonra da Müslümanların bu düşünceye karşı septik ve mesafeli duruşundan yakınmaktadır. Hicaz ve Arabistan'ın kültürel ve tarihsel boyutlarını tanıdıkça Kuran mesajını anlamak da berraklaşacaktır. Müslümanların söz konusu endişesi ise tarihsel bağlama ilişkin tartışmanın Kur'an'ın ilahi kökenine ait temel inançlara yönelik bir tehlike olarak görülmesidir. Oysa Hicaz ve Arabistan'ın diğer bölgeleri arasında ticaret kanalıyla etkileşimlerin yaşandığı muhakkaktır. Bu etkileşim, efsane, mit, fikir, figür, imaj-şekil ve ritüellerden oluşan zengin bir kaynağın oluşumuna sebebiyet vermiştir. Kur'an daha sonra bu malzemeleri, kendi anlatısını normlarını ve değerlerini hicaz bölgesinin bağlamını anlatmak için kullanacaktır. Bu bağlamda Said, büyük ölçüde Hicaz bölgesinin insanların yaşam tarzı ve bakış açılarını oluşturan unsurların değişmeden muhafaza edildiğini ve Peygamber tarafından getirilen yeniliklerin öncelikle dini, ilahi, hukuki ve ahlaki alanda olduğunu belirtmektedir.

Yazar, ikinci bölümde vahiy kavramı etrafında tarihten günümüze kadar oluşan algıların ve yorumların serüvenini tahlil etmektedir. Tanrı'nın dilinin insanın diline nasıl çevrildiği sorusuna cevap arayan araştırmacıların yorum farklılıklarının gerekçelerini sorgulamaktadır. İslam medeniyetinin köşe taşı addedilen bazı ilim adamlarının, peygamberin bizzat kendisinin ya da toplumunun vahiyde rol oynadığını düşünmediklerini belirtmektedir. Fakat bu çağın düşünürleri olan Fazlurrahman, Nasr Hamid Ebu Zeyd, Farid Esack ve İbrahim Musa'nın vahiy aşamasında peygamberin dini kimliğinin ve toplumun rolü olduğunu düşünen bir görüş geliştirdiklerinden bahsetmektedir.

Üçüncü bölümde Kur'an şekilsel özellikleri konusunda bilgi vermektedir. Hatadan salim bir okumanın gerçekleştirilmesi için durak yerleri ve hareketler gibi kolaylıkların eklendiği, cüz taksiminin Müslümanların ramazan ayında otuz gün boyunca Kur'an okumalarından hareketle yani pratik hayatın etkisiyle oluşturulduğunu dile getirmektedir. Ayet numaralandırmasını cümlelerin sonundaki ritme kafiyeye göre ayarlayan Alman oryantalist Flügel'in düşüncesinin ise Müslüman geleneğiyle uyuşan hiçbir yerinin olmadığını altını çizmektedir.

Kur'an'ın eşsizliğini kanıtlama hususunda Peygamber'in ümmiliğinin mevzu bahis edildiğini ifade eden Said, son dönemlerde Müslümanların Kur'an'ın otantikliğini matematiksel perspektiften ve bilimsel yollarla delillendirme çabasında olduklarına değinmektedir.²

Dördüncü bölümde Kur'an'ın ana konularını ve metin türlerini incelemektedir. Fakat ana konuları belirleyişinde Fazlurrahman ile benzeştiği dikkat çekmektedir.³ Yazar metin tasnifi amacıyla sık sık kullandığı metin türü (*text types*) ifadesiyle Kur'an ayetlerinin kelami, tarihsel, ahlaki ve hukuki metinler olarak kategorize edilmesini kastetmektedir. Kur'an'ın daha iyi anlaşılması noktasında bu sınıflandırmanın katkı sağlayacağını belirten Said, İbn Abbas'ın ve Taberi'nin tasniflerini incelemektedir. Ona göre Taberi'nin tasnifi yorumlayan otorite (*authority to interpret*) perspektifindedir. Zira o manasını sadece Allah'ın bildiği ayetler (kıyametin vakti, sura üfleneceği zaman vb.), sadece peygamber tarafından yorumlananlar ve Arap dilini bilen kişilerin yapacağı tefsir şeklinde bir ayrıma gitmiştir. İbn Abbas'ın tasnifinin ise bilinebilirlik (*knowability*) açısından olduğunu söylemektedir. Çünkü o tasnifini *Arapların anlayacağı, herkesin anlayacağı, sadece ilim sahiplerinin anlayacağı, anlamı sadece Allah tarafından bilinen ayetler* şeklinde sıralamıştır. Said bu tasniflerin, ilk dönem Müslümanlarının Kur'an ayetlerinin hepsini aynı kefeye koymadıklarına işaret ettiğine değinmektedir. Metin türlerini ele aldığı bağlamda İslam öncesi döneme ait mesel ve kıssaların zikredilmesini, İslam'ın ilkelerini ve ahlaki öğretilerini daha kolay iletmenin yolu olarak görmektedir.

Günlük yaşam içerisinde Kur'an başlıklı beşinci bölümde, Kur'an'ın kıraatı, Kur'an'a dokunma meselesi ve abdest, gusül gibi temizlik ritüelleri, Kur'an'a karşı saygısızlık, Kur'an metni ve kaligrafi konularını ele almaktadır. Peygamber döneminden günümüze kadar Kur'an kıraatının önemli bir gelenek olduğunu fakat Kur'an okuma yarışmalarının yeni bir gelişme olduğundan bahsetmektedir. Said, Batılı araştırmacıların Kur'an hakkındaki çalışmalarını incelediği kitabın altıncı kısmında önce, tarihsel gelişmeleri itibariyle söz konusu çalışmaları üçe ayırmaktadır: İlk dönem, geç dönem ve muasır araştırmacılar. Yazar ilk dönemdeki batılı araştırmacıların Kur'an hakkındaki görüşlerinin polemik düzeyinden günümüze doğru ciddi düzeydeki çalışmalara doğru seyrettiğini gözlemlemiştir. Günümüzde Kuran'a dair kolektif emeğe dayanan çalışmalar artmaktadır. Batıda bulunan enstitülerde çok sayıda Müslüman araştırmacı, Kur'an'ı anlamak için geleneksel ve yeni teorileri bir araya getirmişlerdir. Said batılıların Kur'an algısını üç evrede

² Abdullah Saeed, *The Qur'an An Introduction*, (UK and New York: Routledge, 2008), s. 53.

³ *Said'in belirlediği ana konular*: God, spiritual beings, satan-the symbol of evil and disobedience, sreation, earlier prophetic figures, faith and other religion, historical events of the Prophet's time, life after death, human behaviour, types of texts in the Qur'an. *Fazlurrahman'ın belirlediği ana konular*: God, man as individual, man in society, nature, prophethood and revelation, eschatology, satan and evil, emergency of the Muslim community, the religious situation of the Muslim community in Mecca, the people of the book and diversity of religions.

incelediği kitabın altıncı bölümünde kavram haritaları oluşturmuştur. Yüzyıllara göre olayları ve öne çıkan çalışmaları verdiği kısım, mesajını daha net bir biçimde sunma ve okurun algısını yoğunlaştırma noktasında çok başarılıdır.

Kur'an'ın tercüme edilmesi meselesinin yakın dönemlere kadar tartışma mevzu olmadığına dikkat çeken Said, ilk dönemlerde Kur'an'ın tercümeyle çalışmak yerine araştırmacıların Arapça öğrenerek metnin orijinal diliyle buluştuklarını ifade etmektedir. Tercüme meselesiyle politik güç arasında sıkı ilişki olduğunu tesbit eden yazar, İslam'ın güçlü olduğu çağlarda tercümeyle gerek kalmadığını genellikle insanların Müslüman olup Arapça öğrendiğini ifade etmektedir. Tercüme konusunda ilk çabanın Arapça'dan Farsça'ya doğru oluşunda enteresan bir durum olmadığını düşünmektedir. Ona göre bu, anlaşılması kolay olan bir durumdur çünkü Araplardan sonra Farslıların ilk İslam medeniyetinin oluşumunda kültürel ve entelektüel rolleri büyüktür. Dil ailesi olarak Araplardan sonra Farslılar Müslüman olan ikinci büyük kitledir. İlk dönem tercüme meselesine delil teşkil edecek örnekler bakıldığında da Farsça tercümeyle karşılaşacağımızı söyler. Gerçekten de Selman Farsça'ya Kur'an'ın yedi ayetten oluşan ilk suresini tercüme etmiştir. Yine ilerleyen dönemde Ebu Hanife'nin namazda Kur'an'ın Farsça mealinin okunabileceği fetvası da aynı kültürle alakalıdır.

Kur'an'ın tercümesi meselesine ayrılan kitabın yedinci bölümü ilk dönem Müslümanların bu konuya ilgilerini tartıştıktan sonra Müslüman olmayanların meal mesailerini ele almaktadır. Avrupa'nın Kuran tercümesine yönelmesi 12. yüzyılda başlamış, 16-17.yüzyıllarda artmaya başlamıştır. İskoç asıllı Alexander Ross tarafından 1649'da yayınlanan ilk İngilizce meal çok büyük tepki görmüştür. Ross, tek kelime Arapça bilmediği ve zayıf Fransızcasına rağmen Rye'nin (ö. 1660) Arapçadan Fransızcaya yaptığı tercümeyle alıp Fransızcadan İngilizceye çevirmiştir. Üstünkörü bir çalışma olarak değerlendirilen Ross'un mealini aşırı İslam karşıtı öfkesinin yansıması olarak görülmüştür.

18. yüzyılda Arapça'dan yapılan tercüme artmıştır. Yüz yirmiden fazla baskı yapmış olan George Sale'in mealini, ihmal ve hataları nedeniyle müslümanlar tarafından eleştirilmiştir. Özellikle 2. Dünya savaşından sonra Müslüman ilim adamları tarafından yapılan tercüme artmıştır. 20. yüzyıl gerek Müslümanlar gerekse Müslüman olmayanlar tarafından yapılan tercüme mebzul olduğu bir dönemdir. Said'in verdiği zengin meal örnekleri ve bunların değerlendirmeleri okur için pusula olabilecek mahiyettedir.

Ayrıca Said, Allah kelamının hedef dilde aynıyla üretiminin imkânsız olduğundan bahisle tercümeyle sempati beslemeyenlerin düşüncelerini de incelemektedir. Kaynak metindeki çok anlamlılığı hedef dile yansıtamamanın sıkıntısı ve teknik anlamın kaybı gibi durumlar tercüme meselesinin keşmekeşleridir. Farklı tercümelere tutunan yazarlar arasındaki gerilimlerden örnek vermektedir. Ahmed Ali Nisa 34. ayetin mealini *kadınları dövmek değil sevmek olarak*

verdiği için Kur'an'ın feminist yorumcuları olan Amina Wadud, Riffat Hassan ve Aziza el-Hibri buna dayanmışlardır. Yine İran kökenli Amerikalı yazar Lale Bahtiyar tarafından kronolojik hazırlanan mealde *dövmek; salvermek*'le eşleştirilmiştir. Said'e göre Bahtiyar'ın hazırladığı mealde böyle standart dışı bir anlam takdir edilmesi, İncil'in King James versiyonundaki metodun bu meale uyarlandığını göstermektedir. Ayrıca yazar, çağdaş yayın aracı haline gelen sanal ortama da göz atarak Kur'an'ın elektronik ortamda yapılan tercümelemlerini ele almış ve yanlış kopyalamalar nedeniyle oluşan hatalara dikkat çekmektedir. Sonuç olarak Said'in özellikle İngilizcede yayınlanan meallerin hepsini ele alıp tek tek analizini yapması, eleştirildikleri noktaları ifşa etmesi okur açısından hatırı sayılır bir bilgidir.

Sekizinci bölümde Kur'an ve diğer Kutsal Kitaplar başlığında öne çıkan konu, Kutsal kitapların tahrifinin ne anlama geldiği ve Müslümanların tahrif meselesinde gösterdikleri tutumdur. Said, Kur'an'ın ilk vahiylerin otantikliğini tanıdığını ve bu metinlerin sıhhatine dair detaylı bir tartışmaya girmediğini söyler. Hatta Bakara 285. ayetin içeriğinden hareketle oluşturulan Müslümanların beş iman esası diye belledikleri amentü dahi "*ve kütübihî*" ibaresiyle Yahudi-Hıristiyan kutsal kitaplarına atıf yapmaktadır. Kur'an son derece saygılı bir tavırla onları Ehli Kitap olarak isimlendirirken; bugün Müslümanlar arasında onların kitaplarının tahrif olduğuna dair bir inanç yayılmıştır. Bu tahrifin metin boyutunda mı anlam düzeyinde mi olduğu meselesini Razi, Taberi ve Kurtubi gibi müfessirlerin görüşleri eşliğinde detaylandırmaktadır.

Kur'an'da açıklanmayan noktaları anlamak adına pek çok Müslümanın Ehli Kitap geleneğine başvurduğu malumdur. İsrailiyat olarak bilinen bu birikime dayanma oranı Müslüman araştırmacıların kendilerine güvenmeleriyle ters orantılıdır. Bu negatif korelasyonla yani ilerleyen dönemlerde Müslümanların kendilerine olan güvenlerinin İsrailiyata başvurma sıklığının azalmasıyla beraber ilk dönemlerde bu geleneğe yaslanan isimler bile sansürlenmiştir. Geçmişte (pre-modern period) Tevrat ve İncil karşısında Müslümanların tavrını tasvir eden Said, İbn Teymiyye ve talebesi İbn Kesir'e atıf yapmaktadır. İbn Teymiyye bütün Tevrat ve İncil nüshalarının değiştirildiğine dair Kur'an'dan bir delil çıkarılamayacağını söylemektedir. Şayet Tevrat ve İncil'in tahrif edildiği kabul edilirse; Kur'an'ın onları kendi kitaplarına göre yargılanmasını isteyen buyruğunun bir anlamı kalmamaktadır. Onun öğrencisi İbn Kesir ise Tevrat ve İncildeki anlatıları üçlü taksime tabi tuttu: 1. Doğruluğunu İslam kanalıyla test edebildiğimiz veriler 2. Kendi içindeki çelişkiler nedeniyle sıhatsız olduğunu bildiklerimiz 3. Her iki gruba da girmeyen nötr kalmamızı gerektiren bilgiler. İsrailiyat hakkında modern dönemde birbiriyle zıt iki telakkiyi, Suudi Arabistanlı selefi bir araştırmacı olan Muhammed Salih el-Müneccid ve Endonezyalı Liberal İslam örgütünün kurucu ortaklarından olan Ulil Ebsar Abdullah örneklerinde somutlaştırmaktadır. Pluralistik bir yaklaşımı olan Ulil Ebsar

Abdullah, İslami kriterlere dayanmadığı iddiasıyla diğer vahiylerle değer biçmenin hatalı olduğu kanaatindedir. Ona göre “*Kutsal kitaplar aynen bitkiler gibi büyür-gelişirler. Tam bir halde dünyaya gelmiş metin yoktur. Kutsal kitaplar insanlar gibidir, bebeklik, çocukluk, olgunluk ve ihtiyarlık çağıları vardır. Kuran, Tevrat, Vedalar, İncil, Upanişadlar hepsi de zamanla gelişen- büyüyen kutsal kitaplardır.*”⁴

Ahlaki ve hukuki öğretilerin ele alındığı dokuzuncu bölümde şu konular vardır: Kutsal metin ve şer’i hukuk arasındaki ilişki, Kuran’ın ahlaki ve yasal öğretilerinin sınıflandırılması, nesh kavramı ve bunun Kur’an’a uygulanabilirliği, Kur’an’ın ahlaki ve hukuki meselelere karşı genel yaklaşımı. Toplumun hayatını düzene koyan şer’i hukuk, üç monotestik dinde vardır. Said’e göre hukukun kökeninin ilahi olması, onun statik ve değiştirilemez olduğu anlamına gelmez. Yazar meselenin can damarı olan hususun altını çizer; “*Bir metnin ahlaki ve hukuki bir hüküm olduğuna karar vermek oldukça kompleks bir meseledir.*”⁵

Tefsiri mahiyetteki ilke ve fikirlerden bir seçki yaptığı onuncu bölümde, gelenek-rivayet temelli ve akıl temelli tefsir konusunu gündeme taşır. İnsanın vasıflarını Tanrıya atfetmekten kaçınmak için Allah’ın sıfatlarını metaforik olarak algılayan Mutezile’den örnek verdiği gibi Kur’an’da metaforik anlam olduğu görüşünü reddeden İbn Teymiyye ve Muhammed Şinkiti’den örnek vererek konuyu mukayeseli işlemektedir.

On birinci bölümde Peygamberin Kur’an’ı tefsir etmesinden başlayan serüvenin günümüze uzanan serencamını resmetmektedir. Peygamberin Kur’an tefsirinin sözlü mahiyette ve ameli boyutta olduğunu aktaran Said, Arap kökenli toplumun metne karşı yabancılık hissetmemesi nedeniyle uzun izahların yapılmasını gerektirmediğini belirtmektedir. Ashab tefsire fazla gerek duymazken sonradan gelen neslin bu konuda ciddi bir ihtiyaç hissetmesini yazar, İslam’a Hıristiyanlıktan ya da Zerdüştlükten gelen ve farklı arkaplanları olan insanların heterojonik olmalarına bağlamaktadır.

Son bölümde Kur’an’ın muasır yorumlarını; Fazlurrahman, Amine Wedud Muhammed Şehrur, Muhammed Arkoun ve Halid Ebu Fadl örneklerinde ele almaktadır. Metinselciler ile bağlamcılar arasındaki farklılıkları şöyle anlatmaktadır; “*metinselci yaklaşım Kur’an ve hadis gibi kaynakların lingüistik analizlerine ağırlık verirken, bağlamsalci yaklaşım vahyin indiği dönemde sosyal kültürel koşullar eşliğinde anlama erişileceğini var saymaktadır. Ve bu yaklaşım sadece lingüistik analizle yetinmeyip edebiyat teorisini de önemsemektedir. Bağlamsalci yaklaşımın perspektifinden Kur’an hukuk kitabından ibaret değildir, Kur’an her zaman ve zeminde uygulanabilecek ilkeleri değerleri prensipleri içermektedir.*”⁶

⁴ Saeed, s. 155.

⁵ Saeed, s. 173.

⁶ Saeed, s. 220-221.

Abdullah Said tarafından kaleme alınan *The Qur'an: An Introduction* adlı eserin en önemli yanı kitabın güncellenmiş bilgileri ihtiva ediyor oluşudur. Tefsir tarihinin halkasına eklenen yeni isimlerin Kur'an hakkındaki tartışmalara katkısını eserde görmek mümkündür. Ayrıca her bölümün sonunda sunduğu zengin okuma listesinin, okuru yeni adreslere ileteceği muhakkaktır. Bu listede ek okuma olarak önerdiği eserleri kısaca tanıtarak öne çıkan yönüne değinmesi okurların işini kolaylaştırmış görünüyor.

